

ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0)

ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0)

“ประเทศไทย 4.0 หรือ Thailand 4.0” คือแนวนโยบายของประเทศไทยในปัจจุบันที่ต้องการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยรัฐบาลได้มีนโยบายที่จะใช้โมเดลขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 ซึ่งส่งผลให้ระบบราชการซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวเองก็ต้องปรับตัว และเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่กำลังจะเกิดขึ้นในประเทศไทย 4.0 กล่าวคือ ภาครัฐต้องปรับตัวและต้องพลิกโฉมเข้าสู่ยุคดิจิทัล

ลักษณะของนโยบายประเทศไทย 4.0

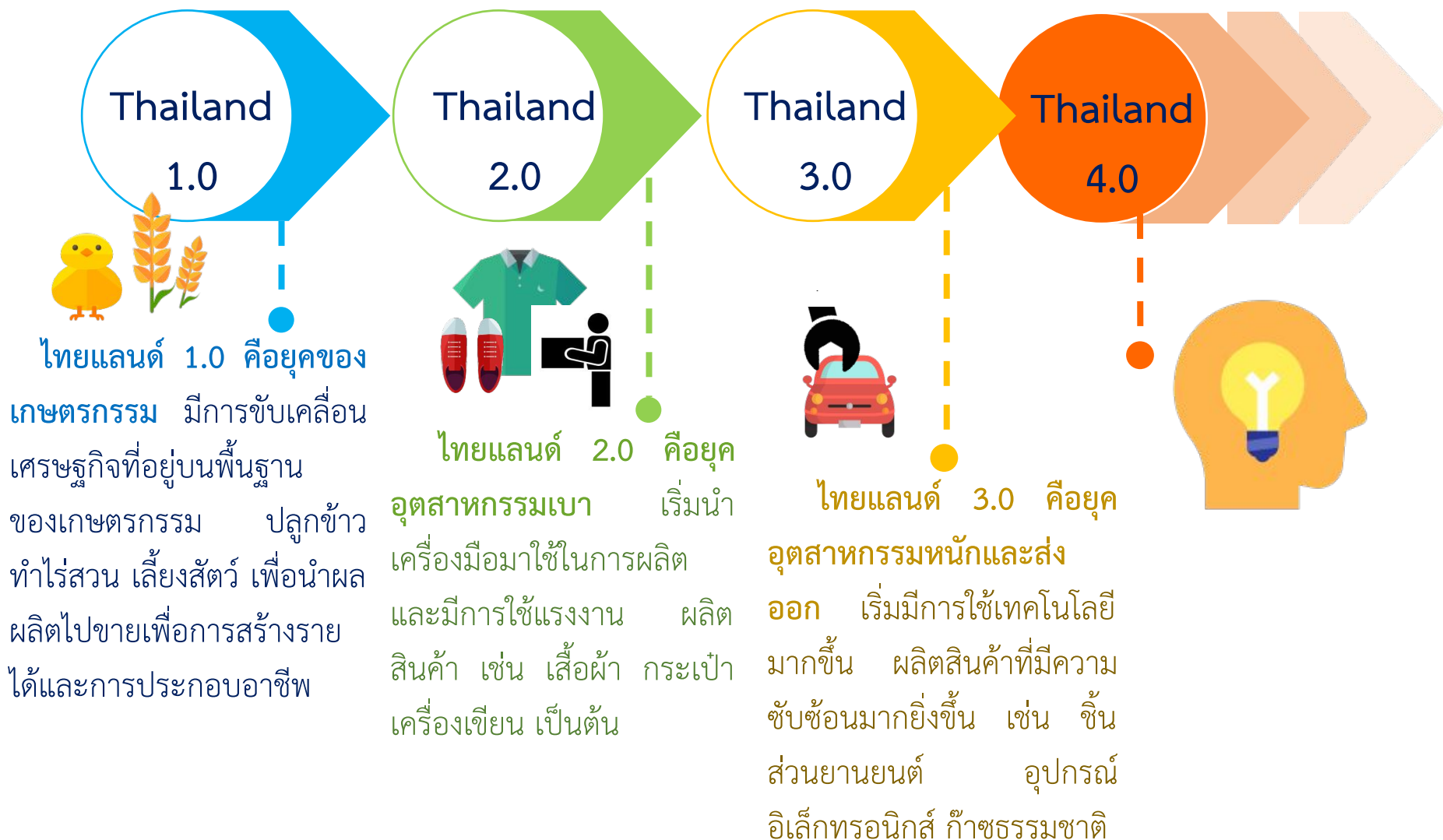
ประเทศไทย 4.0 เป็นแนวนโยบายที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไปสู่

“Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” เพื่อเป็นการวางเป้าหมายการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง พึ่งพาตนเองได้

ด้วย New Engines of Growth

สาระสำคัญ:

การเปลี่ยนผ่านของประเทศไทย ก่อนจะมาเป็น “ประเทศไทย 4.0” ตามการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ มีดังนี้

การเปลี่ยนผ่านจาก Thailand 3.0 ไปสู่ Thailand 4.0

การเผชิญกับกับดัก Thailand 3.0

- กับดักรายได้ปานกลาง
- กับดักความเหลื่อมล้ำ
- กับดักความไม่สมดุล

ไทยแลนด์ 4.0 คือยุคที่เน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม โดยเปลี่ยนรูปแบบการทำงานจากทำมาก ได้น้อยเป็น ‘ทำน้อย ได้มาก’ เพื่อให้ประเทศมีรายได้ที่สูง สามารถพึ่งพาตัวเองได้ และยกระดับไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว

การเปลี่ยนผ่านจาก Thailand 3.0 ไปสู่ Thailand 4.0

เป้าหมาย

3 กีบตัก

3 กลไก

กีบตัก
รายได้
ปานกลาง

ผ่าน Inclusive
Growth Engine

- การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในรูปแบบประชารัฐ
- การสร้างเศรษฐกิจระดับฐานรากในชุมชน
- การเสริมสร้างทักษะและการเติมเต็มศักยภาพของประชาชนให้ทันกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก

มั่นคง

กีบตัก
ความ
เหลื่อมล้ำ

ผ่าน Competitive
Growth Engine

- การยกระดับขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา
- การบ่มเพาะธุรกิจด้านเทคโนโลยี การออกแบบและความคิดสร้างสรรค์
- การพัฒนาทักษะและงานใหม่เพื่อรองรับการ

มั่นคง

กีบตัก
ความ
ไม่สมดุล

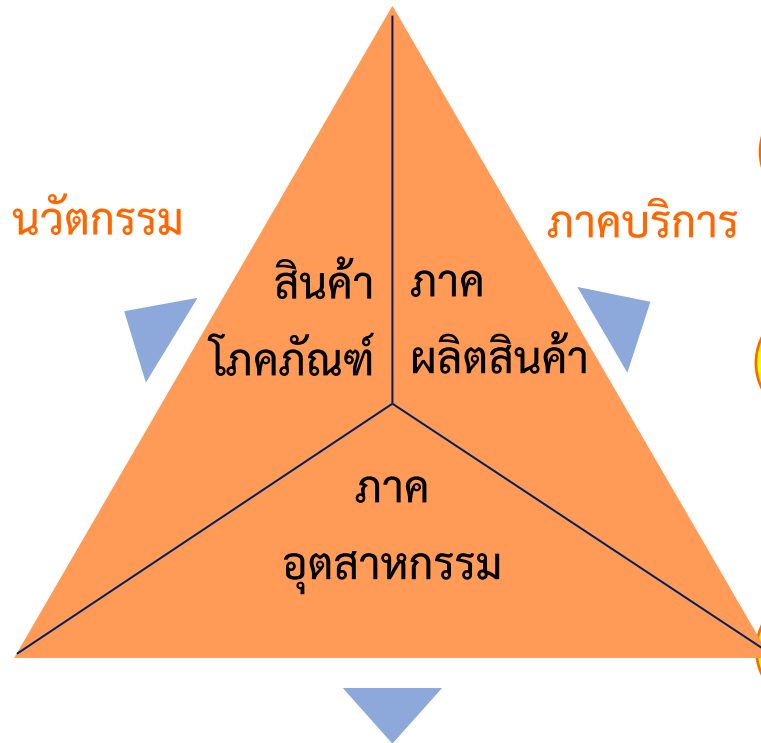
ผ่าน Green
Growth Engine

- การมุ่งเน้นธุรกิจ การผลิตและการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- การมุ่งเน้นการใช้พลังงานทดแทน
- การคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้จากการลดความสูญเสียที่เกิดขึ้นทั้งระบบ (Lost Advantage)

ยั่งยืน

ภาคเศรษฐกิจ

ในการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่ประเทศไทย 4.0
ประกอบด้วย 3 มิติสำคัญ ดังนี้

1

เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง
“นวัตกรรม”

2

เปลี่ยนจากการเน้นภาคการ “ผลิตสินค้า” ไปสู่การเน้น
“ภาคบริการ” มากขึ้น

3

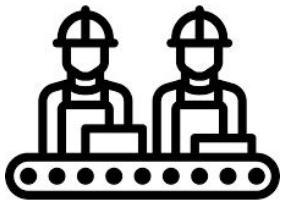
เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยภาค
อุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี
ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม

เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม

การแบ่งยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรม โดยอ้างอิงตามแนวคิด 4.0 มีดังนี้

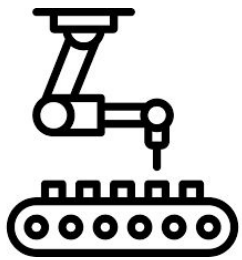

ยุค 1.0 (ยุคเครื่องจักรไอน้ำ) เจมส์ วัตต์ ได้พัฒนาเครื่องจักรไอน้ำนิโคแมนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และนำมาปรับใช้กับอุตสาหกรรมทอผ้าจนสามารถให้ ผลผลิตมากขึ้นกว่าเดิมถึง 3 เท่า นอกจากนี้เครื่องจักรไอน้ำยังได้ถูกพัฒนาให้เป็นตัวขับเคลื่อนหัวรถจักรไอน้ำ ที่ช่วยในการขนส่ง และการคมนาคมอีกด้วย

ยุค 2.0 (ยุคสายพาน) เฮนรี ฟอร์ด ได้นำระบบสายพานมาใช้ในโรงงานผลิตรถยนต์ของเขาจนสามารถผลิตสินค้าออกมาได้ในปริมาณมาก โดยเป็นต้นแบบให้โรงงาน อื่น ๆ นำระบบสายพานมาใช้เช่นกัน ประกอบกับการเปลี่ยนจากเครื่องจักรระบบไอน้ำเป็นระบบไฟฟ้า ทำให้ยุคนี้สินค้ามีต้นทุนที่ลดลง และถูกผลิตออกมาเป็นปริมาณมาก แต่จะมีรูปแบบลักษณะเดียวกัน หรือที่เรียกว่า Mass Product นั่นเอง

การแบ่งยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรม โดยอ้างอิงตามแนวคิด 4.0 มีดังนี้

ยุค 3.0 (ยุคอัตโนมัติ) เป็นยุคที่โรงงานต่างก็นำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการผลิตแบบอัตโนมัติ ทำให้ลดต้นทุนจากแรงงานคนลงได้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังสามารถผลิตสินค้าที่มีความซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ต้นทุนของราคาสินค้า ลดลงอย่างมาก เฉลี่ยแล้วราคาจะลดลงครึ่งหนึ่ง หรือคุณภาพและนวัตกรรมใหม่ ๆ จะเพิ่มขึ้นหนึ่งเท่าตัว ในระยะเวลาเพียงหนึ่งปีครึ่ง

ยุค 4.0 (ยุคผสมเทคโนโลยี) จะมีการบูรณาการระหว่างเทคโนโลยีดิจิทัล ร่วมกับการกระบวนการผลิตหรือสินค้า เช่น การส่งข้อมูลการใช้งานหรือปัญหาที่เกิดจากการใช้งาน ให้บริษัทที่ผลิตนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงสินค้าในรุ่นต่อไป การเก็บข้อมูล วิเคราะห์ พฤติกรรมและตอบสนองลูกค้ารายบุคคล ซึ่งแตกต่างจากอุตสาหกรรม ในยุคก่อนๆ ที่เน้นผลิตสินค้าชนิดเดียวกันในปริมาณมาก

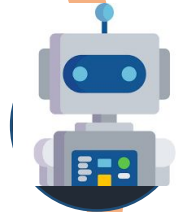
เป้าหมายหลัก : 5 กลุ่มอุตสาหกรรมหลักของประเทศ

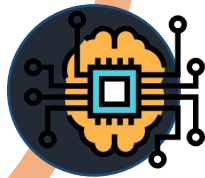
กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ

กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์

กลุ่มเครื่องมือ หุ่นยนต์ อุปกรณ์อัจฉริยะ และระบบ
เครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มปัญญาประดิษฐ์ เทคโนโลยีสมองกลฝังตัว

กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง

ระบบราชการ 1.0

เริ่มต้นวางรากฐานโครงสร้างและ
ระบบการบริหารราชการ เช่น ในสมัย
รัชกาลที่ 5 ได้ริเริ่มการตั้งกรม
กระทรวง , สมัยรัชกาลที่ 7 ได้เน้น
การบริหารภายใต้ระบบคุณธรรม
(Merit System)

ระบบราชการ 2.0

ระบบราชการเข้มแข็ง เป็นแกนหลักในการพัฒนา
ประเทศ บริหารราชการตามแนวทางของ Max
Weber ว่าด้วยหลักความชอบธรรมทางการเมือง
ภายใต้หลักกฎหมาย และหลักของเหตุผล
(Legal-Rational Legitimacy)

- Rule-based
- Top-down Approach
- Hierarchy

ระบบราชการ 3.0

เน้นประชาธิปไตย (Democratization) และบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ เน้นหลักธรรมาภิบาล **และ** เน้นการกระจายอำนาจ

- Result-based
- Work better and cost lost
- Public Participation

ระบบราชการ 4.0

ต้องเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจ และเป็นที่พึงของประชาชนได้อย่างแท้จริง (Credible and Trusted Government) สามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลง มุ่งเน้นเปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และมีขีดสมรรถนะสูงทันสมัย

- Open & Connected Government
- Citizen-Centric Government
- Smart & High Performance Government

แนวคิดระบบราชการ 4.0

ระบบราชการ 4.0 เป็นการดำเนินงานเพื่อรองรับต่อยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 โดยภาครัฐหรือระบบราชการจะต้องทำงานด้วยการยึดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (Better Governance, Happier Citizens) หมายความว่า ระบบราชการจะต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการทำงานใหม่เพื่อพลิกโฉม (transform) ให้เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจ และเป็นที่พึ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง (Credible and Trusted Government) โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

1 เปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน (Open & Connected Government)

ต้องเปิดเผยโปร่งใสในการทำงาน

แบ่งปันข้อมูลซึ่งกันและกัน

โดยบุคคลภายนอกสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการหรือและสามารถเข้ามาตรวจสอบการทำงานได้ ตลอดจนเปิดกว้างให้กลไกภาคส่วนอื่นๆ เช่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วม และโอนถ่ายภารกิจที่ภาครัฐไม่ควรดำเนินการเองออกไปให้แก่ภาคส่วนอื่นๆ ดำเนินการแทน จัดระเบียบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างให้สอดคล้องกับการทำงานแนวระนาบในลักษณะของเครือข่ายมากกว่าตามสายการบังคับบัญชาในแนวดิ่ง ขณะเดียวกันก็ต้องเชื่อมโยงการทำงานในภาครัฐด้วยกันให้มีเอกภาพและสอดคล้องประสานกัน ไม่ว่าจะเป็นราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

แนวคิดระบบราชการ 4.0 (ต่อ)

2

ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen-Centric Government)

ต้องทำงานเชิงรุก มุ่งเน้นแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยไม่จำเป็นต้องรอการร้องขอความช่วยเหลือ (Proactive Public Services) รวมทั้งใช้ประโยชน์จากข้อมูลภาครัฐ (Big Government Data) และระบบดิจิทัลสมัยใหม่ในการจัดบริการสาธารณะที่ตรงกับความต้องการของประชาชน (Personalized หรือ Tailored Services) โดยมีการเชื่อมโยงกันเองของทางราชการเพื่อให้บริการได้เสร็จสิ้นในจุดเดียว ประชาชนสามารถเข้ารับบริการได้หลายช่องทาง

3 มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (Smart & High Performance Government)

ต้องทำงานอย่างเตรียมการณ้ไว้ล่วงหน้า มีการวิเคราะห์ความเสี่ยง สร้างนวัตกรรมหรือความคิดริเริ่มและประยุกต์องค์ความรู้ในแบบสหสาขาวิชาเข้ามาใช้ในการตอบโต้กับโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันเพื่อสร้างคุณค่า มีความยืดหยุ่นและความสามารถในการตอบสนองกับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างทันเวลาตลอดจนเป็นองค์การที่มีขีดสมรรถนะสูง และปรับตัวเข้าสู่สภาพความเป็นสำนักงานสมัยใหม่ รวมทั้งทำให้ข้าราชการมีความผูกพันต่อการปฏิบัติราชการและปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมกับบทบาทของตน

Governing Body

- เชื่อมโยงแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ยุทธศาสตร์ความมั่นคง
- บูรณาการเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ระหว่างกระทรวงต่างๆ

Designing Body

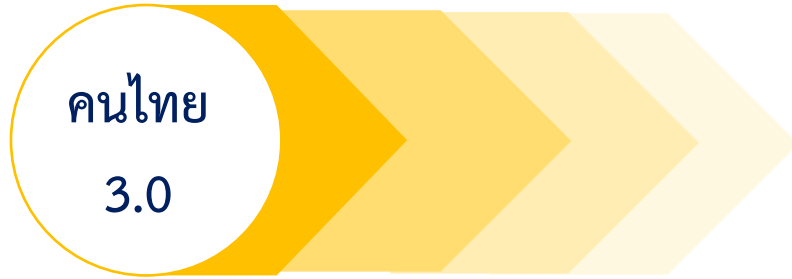
- วาง Roadmap ของการขับเคลื่อนวาระใน Thailand 4.0
- จัดลำดับความสำคัญของแต่ละวาระการขับเคลื่อน
- ตั้งเป้าหมาย และพัฒนาตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ระดับยุทธศาสตร์และระดับปฏิบัติการ
- ออกแบบกระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินการ หน่วยงานหลัก หน่วยงานสนับสนุน กำลังคน งบประมาณ อย่างละเอียด
- สื่อสารและทำความเข้าใจกับสาธารณะ

Executing Body

- ประสานงานขับเคลื่อนผ่านกลไกภาครัฐ
- จัดสรรงบประมาณและกำลังคนเพื่อขับเคลื่อน
- ประเมินผลและจัดทีมเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาข้อติดขัด

ในการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ภาครัฐและภาคเอกชนจะต้องร่วมกันพัฒนากำลังคน ซึ่งตามพิมพ์เขียวประเทศไทย 4.0 กำหนดไว้ว่า หัวใจที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย 4.0 คือ “คนไทย 4.0”

ปรับจากการเรียนตามมาตรฐาน
(Standardized)

ปรับจากการเรียนตามภาคบังคับ
(Duty Driven)

เป็นการเรียนเพื่อตอบโจทย์เฉพาะบุคคล
(Personalized)

เป็นการเรียนที่เกิดจากความอยากรู้ อยากทำ
และอยากเป็น (Passion Driven)

โดยใช้ 4 กระบวนการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับคนไทย 4.0

เรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย (Purposeful Learning)

เรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ (Generative Learning)

เรียนรู้เพื่อส่วนรวม (Mindful Learning)

เรียนรู้เพื่อการนำไปปฏิบัติ (Result-Based Learning)

กล่าวโดยสรุป ในการขับเคลื่อน ‘ประเทศไทย 4.0’ จึงหมายถึงการนำพาประเทศไปสู่การเป็น ‘ประเทศที่มีรายได้สูง’ ด้วยนวัตกรรมที่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ ซึ่งหากประเทศไทยสามารถขับเคลื่อนไปได้จริง จะทำให้ภาพรวมเศรษฐกิจไทยหลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และสามารถลดการพึ่งพาต่างชาติ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำต่างๆ เป็นการสร้างความสมดุลทางเศรษฐกิจและสังคมให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

